

Subsidieovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en Liberas vzw over de werking van Liberas als landelijk ingedeelde culturele archiefinstelling voor de beleidsperiode 2024-2028

De Vlaamse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, voor wie optreedt de heer Jan Jambon, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management;

en

Liberas vzw, vertegenwoordigd door Jan Kerremans, voorzitter Liberas vzw, en Peter Laroy, directeur Liberas vzw;

KWAMEN HET VOLGENDE OVEREEN:

Hoofdstuk 1. Algemene bepalingen en beleidskader

Afdeling 1 Definities

Artikel 1. In deze subsidieovereenkomst wordt verstaan onder:

- 1° Cultureelerfgoeddecreet: Decreet van 23 december 2021 houdende de ondersteuning van cultureelerfgoedwerking;
- 2° Uitvoeringsbesluit: Besluit van de Vlaamse Regering tot uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet van 23 december 2021;
- 3° Strategische Visienota voor Cultureel Erfgoed: de Strategische Visienota voor Cultureel Erfgoed van minister Jan Jambon, goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 31 maart 2021;
- 4° Administratie: de administratieve dienst, bevoegd voor de uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet, met name het Departement Cultuur, Jeugd en Media;
- 5° Liberas. Centrum voor de geschiedenis van het vrije denken en handelen (Liberas): de naam van de cultureel-erfgoedwerking waarvoor de werkingssubsidie wordt toegekend. Deze werking is een onderdeel van de rechtspersoon 'Liberas vzw', waarmee deze overeenkomst wordt gesloten.

Afdeling 2 Voorwerp van de subsidieovereenkomst

Art. 2. De subsidieovereenkomst volgt uit de beslissing van de Vlaamse Regering van 29 september 2023 over de werkingssubsidies voor de beleidsperiode 2024-2028.

De subsidieovereenkomst verduidelijkt waarvoor de Vlaamse Regering een werkingssubsidie toekent aan Liberas als landelijk ingedeelde culturele archiefinstelling.

Afdeling 3. Duur van de subsidieovereenkomst

Art. 3. De subsidieovereenkomst wordt gesloten voor een beleidsperiode van vijf jaar, die start op 1 januari 2024 en eindigt op 31 december 2028.

Hoofdstuk 2. Doelstellingen en aandachtspunten

Afdeling 1. Decretale doelstelling waarvoor de subsidie wordt toegekend

Art. 4. Liberas is als collectiebeherende organisatie ingedeeld bij het landelijke niveau. Liberas voert de cultureel-erfgoedwerking blijvend uit op een landelijk niveau rekening houdend met de indelingscriteria zoals bepaald in het Cultureelerfgoeddecreet, artikel 26.

Liberas geeft uitvoering aan de cultureel-erfgoedwerking op landelijk niveau door het realiseren van de doelstellingen zoals bepaald in artikel 5 van deze overeenkomst.

Afdeling 2. Doelstellingen

Art. 5. Liberas voert gedurende de beleidsperiode onderstaande doelstellingen uit. De doelstellingen zijn gebaseerd op de ingediende aanvraag 2024-2028. De doelstellingen houden rekening met het advies en de geformuleerde aandachtspunten in de beslissing van de Vlaamse Regering, vermeld in artikel 2.

1. Liberas herkent en verzamelt actief materieel en immaterieel erfgoed zowel analoog als digitaal dat aansluit bij de missie en visie en met inbreng van de erfgoedgemeenschappen.
 - 1.1. Liberas werkt als archiefcentrum voor de geschiedenis van het vrijheidsideaal aan een tweesporig acquisitiebeleid dat bestaat uit het onderhouden van bestaande contacten en het zoeken naar nieuwe archiefvormers die aansluiten bij de missie en visie. Liberas stemt daarbij af met collega-organisaties.
 - 1.2. Liberas zet actief in op het verzamelen van born digital archief.
 - 1.3. Liberas zet actief en participatief in op het verzamelen van archief dat gekoppeld is aan immaterieel erfgoed.
2. Liberas beheert zijn collectie op een professionele wijze.
 - 2.1. Liberas verwerkt de collectie systematisch en professioneel op basis van een collectieplan en volgens internationale standaarden.
 - 2.2. Liberas voert een depotbeleid op korte en lange termijn zowel voor fysiek als digitaal erfgoed.
 - 2.3. Liberas volgt de actuele regels van waardering en bewaring gebaseerd op internationale kwaliteitsnormen.
 - 2.4. Liberas verwerkt snel en efficiënt archief dankzij een collectiebeheersysteem en koppelt daarbij een professionele aanpak aan wensen en behoeften van de erfgoedgemeenschap.
3. Liberas is het onderzoeksinstituut voor de geschiedenis van het vrije denken en handelen en voor de geschiedenis van het liberalisme.
 - 3.1. Liberas verricht nieuw onderzoekswerk rond de geschiedenis van volgende relationele velden en thema's: vrijheid en democratie, vrijheid en meningsuiting, vrijheid en vereniging, vrijheid en de rechten van de mens, vrijheid en onderwijs, vrijheid en denken, vrijheid en ondernemen en vrijheid en verweer. Liberas deelt verworven kennis via een publicatiebeleid en vertaalt de onderzoeksresultaten naar een breed publiek.
 - 3.2. Liberas heeft een interne werkgroep onderzoek die zich verder engageert in netwerken die aansluiten bij de eigen wetenschappelijke expertise.
 - 3.3. Liberas zet zich verder op de kaart als een wetenschappelijke onderzoeksinstelling dankzij aanwezigheid van eigen onderzoekers, een internationale publicatiereeks en expertisedeling met en begeleiding van studenten.
4. Liberas communiceert publieksgericht over de collectie.
 - 4.1. Liberas betreft het publiek op een actieve manier onder meer door deelname aan regionale en landelijke publieksevenementen en door middel van digital storytelling op de website.
 - 4.2. Liberas informeert een breed en divers publiek op basis van een geactualiseerd communicatieplan.

- 4.3. Liberas onderzoekt op welke manier het onthaal en de leeszaal kunnen worden vernieuwd en heeft daarbij aandacht voor het digitale aspect.
5. Liberas is een open huis dat uitnodigt tot participatie.
 - 5.1. Liberas onderneemt acties naar erfgoedgemeenschappen om de betrokkenheid te bevestigen en te versterken onder meer via jaarlijkse ontmoetingsmomenten en participatie bij het verzamelen en onderzoeken.
 - 5.2. Liberas heeft een beleid rond het inschakelen van vrijwilligers en stagestudenten met aandacht voor diversiteit.
 - 5.3. Liberas zet in op erfgoededucatie met aandacht voor diversiteit.
6. Liberas beschikt over een kwaliteitsvolle digitale strategie en realiseert die stapsgewijze.
 - 6.1. Liberas heeft een digitaliseringsplan met prioriteiten gebaseerd op geldende waarderingsregels. Daarbij is aandacht voor de diverse rollen (van digitaal strateeg tot uitvoerder).
 - 6.2. Liberas werkt een beleid uit rond auteursrecht en het hergebruik van de collectie (OSLO, Linked Open Data, Digital Humanities).
 - 6.3. Liberas verwerkt de gedigitaliseerde audiovisuele bestanden en promoot actief het gebruik.
7. Liberas beschikt over een ISO gecertificeerd kwaliteitsbeleid en voert een efficiënt zakelijk beleid.
 - 7.1. Liberas onderhoudt het ISO-gecertificeerd kwaliteitsbeleidsysteem.
 - 7.2. Liberas volgt de regels van Goed Bestuur en heeft divers samengestelde bestuursorganen.
 - 7.3. Liberas heeft aandacht voor bijkomende middelen voor financiering en investeert op efficiënte wijze de middelen van het ontvangen legaat in het eigen patrimonium.
8. Liberas deelt en wisselt expertise uit in samenwerkingsverbanden met lokale, landelijke en internationale organisatie.
 - 8.1. Liberas deelt en wisselt expertise uit in samenwerkingsverbanden met lokale organisaties.
 - 8.2. Liberas deelt en wisselt expertise uit in samenwerkingsverbanden met landelijke organisaties.
 - 8.3. Liberas deelt en wisselt expertise uit in samenwerkingsverbanden met internationale organisaties.
 - 8.4. Liberas stelt infrastructuur ter beschikking voor activiteiten die aansluiten bij de missie en visie aan lokale, nationale en internationale partner-organisaties.
9. Liberas is een duurzame organisatie op het vlak van mensen, middelen en omgeving.
 - 9.1. Liberas gaat op duurzame wijze om met mensen en voert daartoe een kwaliteitsvol personeelsbeleid.
 - 9.2. Liberas heeft oog voor ecologische duurzaamheid doorheen de werking, met name wat betreft infrastructuur, transport en aankoopbeleid.
 - 9.3. Liberas heeft bredere aandacht voor ecologische duurzaamheid en sensibiliseert het publiek.

Afdeling 3. Aandachtspunten

Art. 6. De Vlaamse Regering formuleerde bij haar beslissing volgende generieke aandachtspunten:

- 1° Blijf bij de uitvoering van de werking aandacht hebben voor de beleidsprioriteiten en aandachtspunten van de Strategische Visienota Cultureel Erfgoed.
- 2° Hou de financiering van de organisatie op peil. De extra ondersteuning door Vlaanderen mag niet tot gevolg hebben dat de inrichtende macht haar inbreng vermindert.
- 3° Stem het digitale beleid van de organisatie af met de overkoepelende Vlaamse initiatieven op het vlak van digitalisering. (Zie doelstelling 6.)

De Vlaamse Regering formuleerde bij haar beslissing volgende specifieke aandachtspunten:

- 1° Maak meer werk van het vertalen van onderzoeksresultaten naar een breder publiek en durf hierin te experimenteren. (Zie doelstelling 3.1.)

- 2° Verhoog het ambitieniveau in de participatieve werking rond immaterieel erfgoed. De aandacht in de doelstellingen wordt gewaardeerd, maar het biedt kansen om sterker participatief te gaan werken. (Zie doelstellingen 1.3. en 5.)
- 3° Stem voldoende af met andere actoren (bijvoorbeeld Cegesoma) over de verbreding van het collectieprofiel naar 'vrijheid en verweer'. (Zie doelstellingen 1.1 en 8.)
- 4° Ken duidelijke rollen toe aan de profielen die rond digitalisering werken. Het is belangrijk dat een masterprofiel werkt rond het uitzetten, bewaken en bijsturen van de visie binnen de organisatie. Het omzetten van visie in praktijk kan best via andere profielen, eventueel in combinatie met vrijwilligers, uitgevoerd worden. (Zie doelstelling 6.)

Liberas engageert zich om, bij de uitvoering van deze overeenkomst, gevolg te geven aan deze aandachtspunten. Met de aandachtspunten werd rekening gehouden bij het bepalen van de doelstellingen in artikel 5.

Hoofdstuk 3. Bepalingen over goed bestuur

Art. 7. Liberas engageert zich om te voldoen aan de principes van goed bestuur, zoals bepaald in artikel 68 van het uitvoeringsbesluit bij het Cultureelerfgoeddecreet.

Hoofdstuk 4. Middelen

Afdeling 1. Subsidiebedrag

Art. 8. De Vlaamse Gemeenschap geeft in uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet en in uitvoering van de beslissing van de Vlaamse Regering een jaarlijkse werkingssubsidie van 2 082 000 euro voor de beleidsperiode 2024-2028 voor de uitvoering van deze subsidieovereenkomst.

Het subsidiebedrag kan eenzijdig door de subsidieverstrekker naar beneden worden bijgesteld wegens beleidswijzigingen of besparingsmaatregelen zoals bepaald door artikel 20 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën.

De werkingssubsidie van de Vlaamse Gemeenschap wordt toegekend ter ondersteuning van de personeels- en werkingskosten.

De werkingssubsidie wordt, binnen de perken van de jaarlijkse begrotingsdecreten, jaarlijks geïndexeerd zoals bepaald door artikel 86 van het Cultureelerfgoeddecreet.

Afdeling 2. Uitbetaling

Art. 9. De werkingssubsidie wordt, zoals bepaald door artikel 59 van het Uitvoeringsbesluit, jaarlijks beschikbaar gesteld in de vorm van twee voorschotten en een saldo:

- 1° een eerste voorschot van 45% van de werkingssubsidie die voor dat werkingsjaar is toegekend, wordt uitbetaald vanaf 1 februari;
- 2° een tweede voorschot van 45% van de werkingssubsidie die voor dat werkingsjaar is toegekend, wordt uitbetaald vanaf 1 juli;
- 3° het saldo van 10 % van de werkingssubsidie die voor dat werkingsjaar is toegekend, wordt uitbetaald na de uitvoering van het jaarlijkse toezicht.

Openstaande financiële verplichtingen ten opzichte van de Vlaamse Gemeenschap kunnen verrekend worden op de voorschotten en het saldo, vermeld in artikel 59, eerste lid van het Uitvoeringsbesluit.

Afdeling 3. Reserve

Art. 10. Bij het jaarlijkse toezicht stelt de administratie de reserves vast die ten laste van subsidies zijn aangelegd. Na afloop van de beleidsperiode worden de reserves, die niet voldoen aan de bepalingen van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019, ingehouden door of teruggestort aan de Vlaamse overheid.

Conform artikel 72 van het Besluit Vlaamse Codex Overheidsfinanciën van 17 mei 2019 gelden de volgende regels voor reservevorming:

- 1° Maximaal 20% van het op jaarbasis toegewezen subsidiebedrag kan worden aangewend voor de aanleg van reserves.
De totale gecumuleerde reserves kunnen maximaal 50% van het subsidiebedrag van de laatst gesubsidieerde werkingsperiode bedragen.
Na motivering kan in de subsidiebeslissing of de rechtsgrond ervan worden afgeweken van de hoger vermelde maximumpercentages.
- 2° Reserves die ten laste van subsidies aangelegd zijn conform 1°, mogen alleen worden aangewend voor de doelstelling waarvoor de initiële subsidie is toegekend.
- 3° Reserves die ten laste van de subsidie zijn aangelegd, worden teruggevorderd op het einde of bij de vervroegde stopzetting van de gesubsidieerde activiteit.
- 4° Een sociaal passief aanleggen ten laste van de subsidie kan alleen als er daarvoor in een rechtsgrond is voorzien in een decreet of reglementaire bepaling.

Hoofdstuk 5. Communicatie

Afdeling 1. Beschikbaar stellen van informatie

Art. 11. Beide partijen engageren zich om optimaal de informatie beschikbaar te stellen die van belang is voor de andere partij. Er wordt hierbij rekening gehouden met eventuele vertrouwelijkheid van informatie of de privacy. Beide partijen engageren zich om de andere partij zo vroeg mogelijk in te lichten bij evoluties of ontwikkelingen die voor de andere partij of voor de uitvoering van de overeenkomst van belang zijn.

Afdeling 2. Communicatieve Return

Art. 12. Liberas moet, in uitvoering van artikel 35 van het Cultureelerfgoeddecreet, de steun van de Vlaamse Gemeenschap vermelden bij alle publieke communicatie in het kader van de cultureelerfgoedwerking door de standaard logo's en de bijbehorende tekst en baselines te gebruiken die zijn vastgesteld door de Vlaamse Regering.

Afdeling 3. Openbaarmaking van de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten

Art. 13. Liberas publiceert maakt de resultaten van de gesubsidieerde activiteiten bekend. De organisatie maakt deze resultaten bekend via de website van de organisatie.

Afdeling 4. Gebruik van het Nederlands

Art. 14. Liberas erkent het belang van het gebruik van het Nederlands bij de uitvoering van de gesubsidieerde activiteiten.

Hoofdstuk 6. Toezicht en Evaluatie

Afdeling 1. Jaarlijkse verantwoording

Art. 15. Liberas bezorgt jaarlijks uiterlijk op 1 april een verantwoording over het voorgaande jaar aan de administratie.

De jaarlijkse verantwoording bestaat uit:

- 1° een functionele verantwoording waarin gerapporteerd wordt over de doelstellingen waarvoor de werkingssubsidie is toegekend;
De functionele verantwoording mag de verantwoording zijn die ook voor het eigen bestuur wordt opgemaakt. Indien deze verantwoording een andere structuur heeft, wordt een duidelijke koppeling gemaakt met de doelstellingen in deze overeenkomst. De functionele verantwoording mag beknopt zijn. Het schetst kort de acties die werden gerealiseerd ter uitvoering van de doelstellingen. Een goede verantwoording beschrijft niet louter de acties maar geeft ook weer in hoeverre deze bijdragen aan de realisatie van de doelstellingen en in welke mate de doelstellingen gerealiseerd zijn. Er wordt gevraagd om dit evaluerend aspect steeds op te nemen in de rapportage.
- 2° een financiële verantwoording die bestaat uit:
 - a) de jaarrekening, die bestaat uit de balans, de resultatenrekening en de toelichting, van de rechtspersoon. De jaarrekening wordt opgesteld conform de standaardmodellen die de Nationale Bank van België ter beschikking stelt;
 - b) het verslag van een erkende accountant of bedrijfsrevisor die niet betrokken is bij de dagelijkse werking van de organisatie, met commentaar bij de waarheidsgetrouwe weergave van de balans en de resultatenrekening;
 - c) een overzicht van de individuele bezoldigingen, waarin de totale loonkost per werknemer vermeld wordt;
- 3° een lijst met beleidsrelevante gegevens, zoals voorzien in het model van het jaarverslag.

De jaarlijkse verantwoording verloopt via het digitaal subsidieportaal van de administratie.

Als er naast de werking waarvoor de organisatie op basis van het Cultureelerfgoeddecreet een werkingssubsidie ontvangt nog andere activiteiten worden georganiseerd, dan moet de gesubsidieerde werking zowel functioneel als financieel apart identificeerbaar zijn. Als dat niet blijkt uit de documenten vermeld in het tweede lid, wordt in voorkomend geval bij het functionele en financiële verslag een aparte rapportage bijgevoegd die betrekking heeft op de werking waarvoor de organisatie op basis van het Cultureelerfgoeddecreet een werkingssubsidie ontvangt.

Als Liberas voor de uitvoering van de doelstellingen een beroep doet op een ondersteunende organisatie en deze organisatie een deel van de subsidie ontvangt, dienen de jaarrekening en eventuele andere relevante documenten van deze ondersteunende organisatie toegevoegd te worden aan de jaarlijkse verantwoording.

De administratie kan op ieder ogenblik aanvullende informatie en documenten vragen.

Afdeling 2. Jaarlijks toezicht op de werkingssubsidie

Art. 16. De administratie oefent een jaarlijks toezicht uit op de aanwending van de werkingssubsidie.

De administratie kan alle initiatieven nemen die ze nodig acht voor de uitoefening van het toezicht op de aanwending van de werkingssubsidie.

Afdeling 3. Evaluatie van de uitvoering van de subsidieovereenkomst

Art. 17. De administratie, eventueel bijgestaan door externe experts, voert minstens twee keer een evaluatie uit:

- 1° een tussentijdse evaluatie;
- 2° een eindevaluatie.

De tussentijdse evaluatie omvat een zakelijk-beheersmatige evaluatie en een inhoudelijke evaluatie van de doelstellingen en aandachtspunten. Bij de zakelijk-beheersmatige evaluatie wordt het engagement om te voldoen aan de principes van goed bestuur getoetst. De inhoudelijke evaluatie betreft een globale inschatting over de mate waarin de doelstellingen zoals vermeld in artikel 5 werden uitgevoerd.

De administratie zal in het verslag van de tussentijdse evaluatie ook bevindingen vermelden die kunnen wijzen op het niet voldoen aan de criteria voor indeling. De administratie neemt enkel een signaalfunctie op. Indien de administratie op basis van de tussentijdse evaluatie het blijven beantwoorden aan de indelingscriteria onvoldoende kan garanderen, zal een beoordelingscommissie in de volgende aanvraagronde gevraagd worden om de werking opnieuw te toetsen aan de indelingscriteria en daarover een globaal advies te formuleren.

De tussentijdse evaluatie gebeurt mede op basis van een zelfevaluatie door de organisatie. De administratie geeft daarover tijdig instructies. De bevindingen van de tussentijdse evaluatie worden meegedeeld uiterlijk zes maanden voor het indienen van een aanvraag voor een werkingssubsidie voor de volgende beleidsperiode.

De eindevaluatie wordt uitgevoerd na het indienen van de jaarlijkse verantwoording voor het laatste jaar van de beleidsperiode. De bevindingen van de eindevaluatie worden meegedeeld binnen twee maanden na de uitvoering van de eindevaluatie.

De administratie kan alle initiatieven nemen die ze nodig acht voor de evaluatie.

Afdeling 4. Participatie aan onderzoek

Art. 18. Liberas engageert zich om deel te nemen aan onderzoek, georganiseerd door de administratie en steunpunten, met het oog op het verzamelen van beleidsrelevante informatie.

Liberas verleent aan de Vlaamse Gemeenschap en steunpunten een kosteloos, niet-exclusief gebruiksrecht om de informatie die wordt opgevraagd in functie van de aanvraag, de verantwoording, en de evaluatie van de subsidie, met inbegrip van de documenten die er onderdeel van uitmaken en de intellectuele eigendomsrechten die erop rusten, geheel of gedeeltelijk te reproduceren en te delen. Op basis van dit gebruiksrecht kunnen de Vlaamse Gemeenschap en steunpunten deze informatie aanwenden om hun beleid voor te bereiden of te evalueren en om beleidsrelevant onderzoek uit te voeren, of uit te laten voeren. Dit gebruiksrecht is niet beperkt in de tijd noch in ruimte.

Afdeling 5. Delen van informatie

Art. 19. Indien in het kader van artikel 18 informatie wordt overgemaakt die persoonsgegevens bevat, zien de partijen erop toe dat hierbij steeds de bepalingen van Hoofdstuk 7 van het Cultureelerfgoeddecreet, en de principes van de Algemene Verordening Gegevensbescherming worden nageleefd.

Hoofdstuk 7. Sanctionering

Art. 20. Als er bij het jaarlijkse toezicht of de evaluatie ernstige tekortkomingen worden vastgesteld kunnen volgende maatregelen opgelegd worden, zoals bepaald in artikel 42 van het Cultureelerfgoeddecreet:

- 1° inhouding of terugvordering van een deel van of van de volledige toegekende werkingssubsidie;
- 2° definitieve stopzetting van de werkingssubsidie.

De maatregel die wordt opgelegd, staat in een redelijke verhouding tot de vastgestelde tekortkomingen.

Hoofdstuk 8. Slotbepalingen

Afdeling 1. Decretale kader

Art. 21. Deze subsidieovereenkomst wordt gesloten in uitvoering van het Cultureelerfgoeddecreet. De bepalingen in het Cultureelerfgoeddecreet en in de besluiten die genomen worden in uitvoering van dit decreet hebben steeds voorrang op de bepalingen in deze subsidieovereenkomst.

Afdeling 2. Wijzigingen

Art. 22. Bijsturingen en eventuele daaruit voortvloeiende wijzigingen van deze subsidieovereenkomst zijn mogelijk, op verzoek van elke partij en mits beide partijen akkoord gaan.

Opgemaakt als digitaal document dat iedere partij verklaart ontvangen te hebben.

Voor de Vlaamse Gemeenschap,
De Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management

Jan JAMBON

Voor Liberas vzw,

Voorzitter
Jan Kerremans

Directeur
Peter Laroy